

IQTIDORLI TALABALARNING ILMIY
TADQIQOT FAOLIYATINI TASHKIL ETISH
BO'LIMI

"INSONGA E'TIBOR VA SIFATLI TA'LIM" YILIGA
BAG'ISHLANGAN "BUGUNGI KUN ILMIY
IZLANISHLAR YOSHLAR NIGOHIDA"
MAVZUSIDAGI
"TALABALAR ILMIY JAMIYATI"NING

**51-RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY
KONFERENSIYA**

MATERIALLARI

12 MAY 2023 YIL

QANDLI DIABETDA NAFAS YO‘LLARINING MORFOFUNKSIONAL HOLATLARINI TAJRIBAVIY TADQIQOTLAR ASOSIDA O‘RGANISH

**Sobirova D.R. Gistologiya va tibbiy biologiya kafedrası mustaqil
izlanuvchisi**

**Ilmiy maslahatchi: Usmonov R. J., Odam anatomiyasi va klinik
anatomiya kafedra professori TMA**

Mavzuning dolzarbligi: Qandli diabet -bu doimiy giperglikemiya bilan tavsiflangan tizimli metabolik kasallik bo‘lib, uning asoratlari ko‘plab organ-tizimlarga, shu jumladan qon tomirlar, buyraklar, ko‘zning to‘r pardasi va asab tizimiga salbiy ta‘sir ko‘rsatadi.

Tadqiqot maqsadi: Tajribaviy tadqiqotlarda qandli diabetda o‘pka tomirlarida morfologik o‘zgarishlar dinamikasini va ularning nafas olish tizimining holatiga ta‘sirini o‘rganish

Material va usullar: Gistologik tekshiruv uchun kalamushlarning o‘pka to‘qimalarining yarim yupqa bo‘laklarini gistologik tekshirishda o‘pka tomirlarining qon bilan to‘lishi bir xilligi, ularning bo‘shlig‘ida sezilarli miqdorda eritrotsitlar mavjudligi, o‘pka parenximasi holati fiziologik me‘yorda ekanligi aniqlandi. 6 oylik kalamushlarda interalveolyar to‘siq devorlar tarkibida bitta kollagen tolalari mavjud. Peribronxial va perivaskulyar bo‘shliqlarda oz miqdordagi limfoid to‘qimalarning to‘planishi mavjud. Bunday morfologik o‘zgaruvchanlik fiziologik holatda o‘pkaning normal tuzilishini yoshga bog‘liq xususiyatlarini aks ettiradi. Ikki oydan olti oygacha bo‘lgan kalamushlarda o‘pka tuzilmalarining morfometrik ko‘rsatkichlari dinamikasi qandli diabet kasalligining kechishiga bog‘liq kompensator-moslashuvchan o‘zgarishlarining shakllanishini ko‘rsatadi. Nazorat guruhidagi hayvonlarda uglevod almashinuvining integral ko‘rsatkichlari fiziologik ko‘rsatkichlar bo‘yicha berilgan.

Eksperimental guruh hayvonlarining o‘pkasining yarim yupqa bo‘laklarini mikroskopik tekshirish natijalariga ko‘ra, diabetning 60-kunida peribroxial sohada yengil gipertrofiyadan tashqari, nazorat guruhi hayvonlaridan sezilarli tarkibiy farqlar aniqlanmadi. Bundan tashqari vaskulyarizatsiyaga ega bo‘lgan perivaskulyar limfa tugunlari ko‘rinadi.

Qandli diabetning 60-kunida tajriba guruhidagi kalamushlarda giperglikemiya darajasi 8,1 yo 0,2 mmol/l, HbA1C - 7,1 yo 0,2% ni tashkil qildi, bu esa kasallikning o‘rtacha og‘irligini ko‘rsatadi. Morfometrik tahlilga ko‘ra, kalamushlarda eksperimental qandli diabetning 60-kunida nazorat kalamushlar bilan solishtirganda AKK qiymatlari sezilarli darajada oshgani aniqlandi - 17,4% ($p < 0,05$), AK - 0,45% ($R < 0,05$). Alloxan diabetning 60-kunida kalamushlarda alveola chuqurligi indeksi buzilmagan hayvonlarga nisbatan 6,3% ga ($R < 0,05$) oshdi.

Xulosa: Qandli diabetda o‘pka shilliq qavatidagi strukturaviy o‘zgarishlarning polimorfizmi qayd etildi, xususan epiteliyning keratinlanish darajasi, qalinligi, epiteliy qatlami va yallig‘lanish hujayralari infiltratsiyasining mavjudligi aniqlandi.

687.	Яхьяева С.О. РЕВМАТОИДНЫЙ ФАКТОР КАК МАРКЕР	735
688.	Юсупова Д.Х. СРАВНИТЕЛЬНАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА ПРИМЕНЕНИЯ НОВОГО КОМБИНИРОВАННОГО ПРЕПАРАТА НА ТЕЧЕНИЕ И ПРОГНОЗ КОРОНАВИРУСНОЙ ИНФЕКЦИЕЙ COVID-19	736
689.	Юсупова Д. Х. ЭКОЛОГИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ, СВЯЗАННЫЕ С ПАРНИКОВЫМИ ГАЗАМИ	737
690.	Юсупова З. А. ЭТИОЛОГИЯ ИНФЕКЦИИ ДЫХАТЕЛЬНЫХ ПУТЕЙ У ДЕТЕЙ	738
691.	Зайцева Д. Рашидова Х. ВКЛАД ОТЕЧЕСТВЕННЫХ УЧЕНЫХ УЗБЕКИСТАНА В МЕДИЦИНУ.	739
692.	Н.С.Зиявиддинова АЛИШЕР НАВОЙИ БАДИИЙ-ЭСТЕТИК ҒОЯЛАРИНИНГ ЯНГИ МАЪНАВИЙ МАКОННИ ЯРАТИШДАГИ ЎРНИ	740
693.	Ziyaviddinova N. S. ENERGOTROPIC TREATMENT OF CARDIOVASCULAR COMPLICATIONS IN CHILDREN WITH TYPE 1 DIABETES MELLITUS WHO HAVE SUFFERED COVID-19	741
694.	Ziyodullayeva J.N. TEMIR TANQISLIGI ANEMIYASI	742
695.	Sobirova D.R. QANDLI DIABETDA NAFAS YO‘LLARINING MORFOFUNKSIONAL HOLATLARINI TAJRIBAVIY TADQIQOTLAR ASOSIDA O‘RGANISH	744
696.	Исматова Ж ВРОЖДЁННЫЕ ПОРОКИ СЕРДЦА И ЕЁ ЛЕЧЕНИЯ.	745
697.	Абдусатторов К.Б., ИНТЕГРАЦИЯ ВИРТУАЛЬНОЙ РЕАЛЬНОСТИ И ТОПОГРАФИЧЕСКОЙ АНАТОМИИ ДЛЯ ПОВЫШЕНИЯ НАВЫКОВ В ХИРУРГИИ	746
698.	Мухаммаджонов Х ИСПОЛЬЗОВАНИЕ РОБОТОВ В ОПЕРАТИВНОЙ ХИРУРГИИ: ПЕРСПЕКТИВЫ И ПРЕИМУЩЕСТВА	747